

Chcete někomu nebo někde pomoci?

Pokud jste odpověděli kladně, zamyslete se nad tím jak, komu, kde a v jakém rozsahu. Následující řádky se vám pokusí rozhodování usnadnit.

Dobrovolnictví není na rozdíl od institutu veřejné prospěšné práce placené zaměstnání, jde však o druh závazku a proto si při úvaze o své dobrovolnické činnosti poloďte ještě otázku, co od ní očekáváte a jaké jsou vaše motivy. Můžete být dobrovolníkem **jednorázovým** (příprava výstavy, mikulášské besídky či jiné akce, sbírkové charitativní akce aj.) nebo **krátkodobým** (v ústavech sociální péče, při ochráně a péči o životní prostředí) či **pravidelným** (docházet každou středu pomáhat do útulku pro zvířata nebo dětským pacientům čist pohádky). Dobrovolnickou činnost lze vykonávat i dlouhodobě po dobu mnoha měsíců. Občan tedy může jako dobrovolník působit např. jen několik hodin týdně a po různé dlouhou dobu, svou činnost může pochoptelně kdykoliv ukončit.

Jaké jsou možnosti

V souvislosti s vašimi záměry a časovými možnostmi se můžete angažovat různými způsoby. Někdo dá přednost práci s lidmi, protože odpovídá jeho osobnostmu založení a kvalifikaci. Hledá dobrovolnické programy v nemocnicích, dětských domovech, domech pro seniory a různých občanských sdruženích věnujícím se osobám sociálně slabým, zdravotně postiženým, seniorům, imigrantům, lidem trpícím domácími násilím, drogově závislým apod., sem patří i pomoc při péči o děti, mládež a rodiny.

Jiní zájemci si naopak chtějí od práce s lidmi odpočinout. Rádi pomohou s organizací dobročinných akcí pro děti i dospělé, přispějí manuální prací při ochráně a zlepšování životního prostředí, zachráně a zprístupňování kulturních památek či nápravě škod způsobených ekologickými a živelnými pohromami. Lze pomoci také svými odbornými znalostmi nebo při humanitárních katastrofách a to i v zahraničí. Organizace, jako například ADRA, Člověk v tísni nebo Česká katolická charita, mají vysokou přesáž také díky své pohotové reakci, s níž vysílají dobrovolníky do oblastí postižených přírodními katastrofami, zejména po záplavách, nebo do krizových oblastí v období rekonstrukce živly či válkou postižených území.

Po odpracování 50 hodin může získat dobrovolník o své aktivitě osvědčení a hodnocení, které například nezaměstnaní někdy připojují k žádosti o zaměstnání jako osvědčení o své aktivitě a získané praxi. Z činnosti dobrovolníků tak mají prospěch nejen osoby a různé organizace, kterým je pomoc poskytována, ale nepřímo též jejich budoucí zaměstnavatelé. U absolventů škol jde o jednu z možností, jak získat nové či chybějící zkušenosti v oboru, u dlouhodobě nezaměstnaných to může být příležitost k navázání užitečných kontaktů, novému startu, získání referencí a následného pozitivnějšího hodnocení své osoby při výběrovém řízení, kde často mezi mnoha způsobyými uchazeči rozhodují malíčkosti.

Evropská dobrovolná služba

Dobrovolnické pobyty v rámci Evropy jsou programy pro mladá lidi ve věku 18-30 let (v době odjezdu jim nesmí být více než 30 roků). Nvyžaduje se základní zvláštní kvalifikace ani určitá úroveň jazykových schopností, i když znalost jazyka hostitelské země pochoptelně pobyt usnadní a je pravděpodobné, že při výběru z řad žadatelů to bude považováno za výhodu. Program se týká členských států EU, všech kandidátských zemí, zemí EFTA (Norsko, Island, Lichtenštejnsko) a tzv. partnerských zemí (Bosna, Izrael aj.). Dobrovolník za účast v programu ani za jeho zprostředkování nic neplatí, vkládá tedy jen svůj čas a energii. Z prostředků programu je uhrazena doprava, ubytování, strava, pojištění, jazyková příprava a minimální kapesné. Programy trvají 2-12 měsíců, ale existují i kraší, např. pro dobrovolníky, kteří jsou osobami se zdrav. postižením, sociálním nebo jiným handicapem. V případě zájmu je třeba začít vyřizováním vhodných projektů, sepsáním životopisu a podáním přihlášky. Vysílající organizaci bývá akreditovaná nestátní organizace, občanské sdružení, asociace, místní úřad, nezisková organizace, apod. Více informace na www.mladezvakci.cz.

Právní úprava dobrovolnictví

Dobrovolnickou službu upravuje zákon č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), ve znění pozdějších předpisů. účinný od 1. ledna 2003. Tímto zákonem se řídí pouze organizace, které získají akreditaci MV na konkrétní projekt. Podle něj bezplatně vykonávaná dobrovolnická služba zahrnuje činnosti v oblasti pomoci zdravotně postiženým, sociálně slabým, nezaměstnaným, seniorům, imigrantům, drogově závislým osobám, obětem domácího násilí, mládeži a dětem ve volném čase. Dále sem patří pomoc při katastrofách, v oblasti ochrany živ. prostředí a při uchování kulturního dědictví.

Organizace vysílající a přijímající dobrovolníky

Zákon zavedl do českého právního řádu mj. pojmy **dobrovolník**, **dobrovolnická služba**, **vysílající organizace**, **přijímající organizace**.

Právě vztahem mezi dobrovolníkem a vysílající organizací se dobrovolnická služba podle příslušného zákona od ostatní občanské výpomoci liší. V naší republice existuje mnoho nestátních neziskových organizací (občanské sdružení, obecně prospěšné společnosti, církev aj.), jen některé z nich mají akreditaci udělenou Ministerstvem vnitra ČR, to znamená, že se musí řídit zákonem o dobrovolnické službě, jsou oprávněny uzavírat se zájemci smlouvy o dobrovolnické službě a vyslat je po uzavření smlouvy do přijímajících organizací. Vysílající organizace je zodpovědná za výběr, evidence, přípravu, pojištění dobrovolníka. Přijímajícími organizacemi jsou například různé charitativní organizace, sdružení zdravotně postižených, mateřská centra, azylové domy, protidrogová centra, poradenské zařízení, organizace Armády spásy aťd., samozřejmě pokud o práci dobrovolníků projeví zájem.

Status dobrovolníka

Podstatou zákona je tedy nastavení jasných, srozumitelných, právně podložených a vymahatelných pravidel pro všechny zúčastněné subjekty (tj. jak pro dobrovolníka, tak pro vysílající a přijímající organizaci).

Zákonem získává dobrovolník právní status.

Akreditovanou vysílající organizací je pojištěn proti škodám na zdraví a na majetku. Tato organizace také může hrát, je-li to součástí smlouvy s dobrovolníkem, případně náklady spojené s přípravou a lze s ní jednat také o dalších aspektech dobrovolnictví, např. o plné nebo částečné úhradě cestovních výdajů, ubytování a stravy. Je povinná a zajistit řádně a zdravotně nezávadně ubytování, je-li dobrovolnická služba vykonávána mimo obec trvalého pobytu a vyžádat si od uchazeče podle povahy služby předložení výpisu z evidence Rejstříku trestů či potvrzení o zdravotním stavu. **Dobrovolník má nárok na zajištění kvalitní přípravy k výkonu dobrovolnické činnosti.** Je-li potřebná, může absolvovat školení a být odborně veden v místě výkonu dobrovolnické služby. Má nárok na poskytnutí pracovních prostředků a ochranných pomůcek. Některé vysílající organizace mají své metody, podle kterých jsou dobrovolníci vybíráni a připravováni na svojí činnost, jejichž součástí jsou například pohovory, orientační psychotesty, dotazníky, školení a výcviky. **Zákon dále např. stanovuje náležitosti smlouvy mezi dobrovolníkem a vysílající organizací a vymezuje podmínky, za kterých stát podporuje dobrov. službu, a to vč. dotací nestátním neziskovým organizacím, které mají akreditovaný program podle tohoto zákona.**